

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Cdo/78/2016
Identifikačné číslo spisu:	1210228001
Dátum vydania rozhodnutia:	15.05.2017
Meno a priezvisko:	JUDr. Marián Sluk
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2017:1210228001.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Mariána Sluka, PhD. a členov senátu JUDr. Sone Mesiarkinovej a JUDr. Heleny Haukvitzovej, v spore žalobcu R. M., bývajúceho vo R., zastúpený advokátom JUDr. Jozefom Holíčom, so sídlom v Bratislave, Lužická ul. č.7, proti žalovanému Slovenská sporiteľňa, a.s., so sídlom v Bratislave, Tomášikova 48, IČO: 00 151 653, o zaplatenie 8500 € s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Bratislava III pod sp.zn. 7C/14/2012, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 1. apríla 2015 sp.zn. 4Co/563/2013, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaný má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava III rozsudkom zo dňa 25. marca 2013 sp.zn. 7C/14/2012 zamietol návrh žalobcu, ktorým sa domáhal proti žalovanému zaplatenia istiny 8500 € s príslušenstvom a náhrady trov konania, titulom náhrady škody z dôvodu, že dňa 7. januára 2010 došlo k uzavretiu zmluvy o osobnom účte č. XXXXXXXXXX, ku ktorému mal výlučné dispozičné právo len žalobca. Tento sa z výpisu z účtu z 29. júla 2010 dozvedel o výbere sumy 8500 € z tohto účtu v pobočke žalovaného v H., výber bol realizovaný žalobcovým bratom E. M.. Súd prvej inštancie svoje rozhodnutie po právnej stránke odôvodnil ustanovením §261 ods. 3 písm. d/ Obchodného zákonníka, § 273 ods. 1 Obchodného zákonníka, § 365 Obchodného zákonníka a § 708 ods. 1, 2 Obchodného zákonníka. Dôvodil, že bolo výslovne na žalobcovi zabezpečiť si ochranu svojich dokladov, pričom nebolo ním ani podané trestné oznámenie voči osobe, ktorá mu údajne mala doklady odcudziť. Nebol ani predložený dôkaz o hlásení straty či odcudzenia dokladov, s tým že podľa jeho vyjadrenia o odcudzení ani nevedel. Súd prvej inštancie skonštatoval, že žalovaný si riadne plnil povinnosti vyplývajúce mu zo zmluvy, nedopustil sa žiadneho pochybenia, keď na základe dokladu totožnosti a podpisu vykonal služby, na ktoré bol oprávnený v zmysle zmluvy o osobnom účte, neporušil interné predpisy peňažných ústavov a nekonal v rozpore so Zákonom o bankách, či iným právnym predpisom. Stotožnil sa s argumentáciou žalovaného

v rámci jeho obrany. Úspešnému žalovanému priznal náhradu trov konania.

2. Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 1. apríla 2015 sp.zn. 4Co/563/2013 odvolaním napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil, keď sa v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením napadnutého rozhodnutia (§ 219 ods. 1 O.s.p.). V odôvodnení uviedol, že sa plne stotožňuje s odôvodnením písomného vyhotovenia preskúmaného rozsudku. V konaní pred súdom prvej inštancie nebolo preukázané, že škoda žalobcovi vznikla v príčinnej súvislosti s porušením nejakej právnej povinnosti žalovaným a ani dôkazný prostriedok uvádzaný v rámci odvolacieho konania nie je spôsobilý existenciu tohto zodpovednostného vzťahu procesných strán preukázať. Dôvodil, že protiprávnosť konania je v osobe brata žalobcu.

3. Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu podal dovolanie žalovaný, navrhol napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu i súdu prvej inštancie zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Prípustnosť jeho podania odôvodňoval ustanovením § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p., ustanovením § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. a ustanovením § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.. Namietal, že rozhodnutie odvolacieho súdu bolo vyhlásené bez nariadenia pojednávania a za neprítomnosti účastníkov konania, bez možnosti doplnenia dokazovania a vyjadrenia sa, pričom uvedené je podľa neho v rozpore so zásadou verejnosti. Ďalej namietal, že odvolací súd ako aj súd prvej inštancie nezabezpečil riadne vykonanie dôkazov (porovnaním podpisov na každom výbere, porovnaním fotografie), zákonní sudcovia nepostupovali na pojednávaní podľa § 122 ods. 1 O.s.p., pričom nerešpektovali právo vyjadriť sa k dôkazom. Ďalej bolo poukázané na nedodržanie § 157 ods. 2 a ods. 3 O.s.p, nakoľko odôvodnenia súdov nižšej inštancie považoval za nepreskúmateľné, nedávajúce odpoveď na kľúčové otázky sporu. Namietal tiež nesprávne právne posúdenie, ktoré bližšie nešpecifikoval.

4. Žalovaný sa k podanému dovolaniu nevyjadril.

5. Dovolanie žalobcu bolo podané dňa 17. júna 2015, pred 1. júlom 2016, za účinnosti zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku v znení neskorších predpisov. Podľa ustanovenia § 470 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2016, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Podľa § 470 ods. 2 veta prvá CSP právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované. Pokiaľ bolo dovolanie v čase jeho podania prípustným prostriedkom nápravy, umožňujúcim dovolací prieskum, potom tieto účinky (a následky) sa uznávajú i v budúcnosti. Prežarovanie princípov právneho štátu do ústavného poriadku nachádza svoje normatívne vyjadrenie v ustanovení § 470 ods. 2 vete prvej CSP. Fundamentom je právna istota, ktorá v sebe nesie znaky ochrany nadobudnutých práv a s tým spojenej dôvery v právo.

6. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť, pretože smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné (§ 447 písm. c/ CSP).

7. Dovolanie žalobcu, ktorým je napadnutý výrok rozsudku odvolacieho súdu vo veci samej, smeruje proti rozsudku, ktorý nemá znaky rozsudkov, proti ktorým bolo dovolanie v zmysle §238 ods. 1 až 3 prípustné. Dovolanie žalobcu teda v zmysle § 238 O.s.p. nevyvolalo účinky, ktoré by podľa právneho stavu do 30. júna 2016 umožňovali uskutočniť meritórny dovolací prieskum. Za účinnosti predchádzajúcej právnej úpravy bolo dovolanie spôsobilé vyvolať sledovaný právny účinok pri vadách zmätočnosti (§237 ods. 1 písm. a/ až g/ O.s.p.), i keď jeho prípustnosť z § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. nevyplývala; v takom prípade ale vady konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ a c/ O.s.p. prípustnosť dovolania nezakladali, na takto prípadne uplatnené dovolacie dôvody nebolo možné prihliadať (napr. Najvyšší súd Slovenskej republiky sp.zn. 1 Cdo 44/2015, 2 Cdo 151/2015, 3 Cdo 90/2011, 4 Cdo 588/2015, 5 Cdo 424/2015, 6 Cdo 26/2016, 7 Cdo 36/2016, 8 Cdo 27/2016).

8. Nepripustnosť dovolania v takom prípade znamená, že sa v podstatnej miere zužuje právna možnosť využitia zákonom prezumovaných dovolacích dôvodov, a teda možnosť dovolateľa domáhať sa reparácie prípadných nesprávností v súdnom konaní, ktoré sa spájajú s tzv. inou vadou v konaní majúcou za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.) a nesprávnym právnym posúdením veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.).

9. Dovolanie žalobcu by v danom prípade bolo prípustné, iba ak v konaní došlo k niektorej z procesných väd taxatívne vymenovaných v § 237 ods. 1 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný; ak je konanie postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 ods. 1 O.s.p., možno ním napadnúť aj rozhodnutia, proti ktorým je inak dovolanie procesne nepripustné (viď napríklad R 117/1999, R 34/1995 a tiež rozhodnutia najvyššieho súdu uverejnené v časopise Zo súdnej praxe pod č. 38/1998 a č. 23/1998). Dovolateľ procesné vady konania v zmysle §237 ods. 1 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. nenamietal a vady tejto povahy nevyšli v dovolacom konaní najavo.

10. Podľa názoru dovolateľa je konanie postihnuté vadou v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p., ktorej existenciu vidí v tom, že odvolací súd rozhodnutie vyhlásil bez pojednávania, neverejne a bez prítomnosti účastníkov konania, nedoplnil dokazovanie a neumožnil sa mu vyjadriť k veci a dôkazom, keďže rozhodol bez nariadenia pojednávania. Mal za to, že rozhodnutie súdu prvej inštancie ako aj odvolacieho súdu nebolo založené na správnom a úplnom zistení skutkového stavu, pretože neboli vykonané ním navrhované dôkazy. Podľa neho rozhodnutia súdov nižšieho stupňa neboli dostatočne odôvodnené, nereagovali na jeho argumentáciu v konaní, neodpovedali na kľúčové otázky sporu a v dôsledku toho boli nepreskúmateľné. Tiež namietal, že rozhodnutie súdu nebolo založené na správnom a úplnom zistení skutkového stavu, pretože neboli vykonané ním navrhované dôkazy.

11. Odňatím možnosti konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. sa rozumie nesprávny postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie procesných práv účastníka občianskeho súdneho konania (napr. práva zúčastniť sa na pojednávaní, vyjadrovať sa k veci, navrhovať dôkazy, podať opravný prostriedok alebo vyjadrenie, v stanovenej lehote urobiť procesný úkon a pod). V prejednávanej veci z obsahu spisu nevyplyva, že by žalobcovi bolo niektoré z týchto práv odňaté.

12. K tvrdeniu žalobcu o porušení práva, že odvolací súd rozhodol bez nariadenia pojednávania a za neprítomnosti účastníkov konania, dovolací súd uvádza, že obsah spisu neprezrádza, aby postupom odvolacieho súdu došlo k namietanému porušeniu práv žalobcu. Podľa ustanovenia § 214 ods. 1 O.s.p. sa pojednávanie nariadilo vždy ak bolo potrebné doplniť dokazovanie, súd prvej inštancie rozhodol podľa § 115a bez nariadenia pojednávania a bolo potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, ak išlo o konanie vo veciach porušenia zásady rovnakého zaobchádzania a ak si to vyžadoval verejný záujem. Podľa ods. 2 ustanovenia § 214 O.s.p., v ostatných prípadoch sa mohlo o odvolaní rozhodnúť aj bez nariadenia pojednávania. V danom prípade, odvolací súd rozhodol podľa § 219 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 214 ods. 2 O.s.p. Rozhodnutie súdu prvej inštancie ako vecne správne potvrdil, stotožňujúc sa s jeho skutkovými a právnymi závermi, bez toho, aby sa odklonil od doteraz zisteného skutkového stavu veci súdom prvej inštancie (nepovažoval za potrebné zopakovať či doplniť dokazovanie), súd prvej inštancie vec samú prejednal na pojednávaní (viď zápisnica o pojednávaní z 25. marca 2013 - č.l. 160 spisu), nejedná sa o konanie vo veciach porušenia zásady rovnakého zaobchádzania a nariadenie pojednávania si nevyžiadalo dôležitý verejný záujem. Za tejto situácie odvolací súd nebol povinný nariadiť na prejednanie žalobcovho odvolania pojednávanie a preto ani nemohol porušiť namietané procesné práva, ktoré s pojednávaním obvykle spájajú. V nadväznosti na uvedené je potrebné vnímať aj vyhlásenie rozsudku odvolacím súdom (bez nariadenia pojednávania), na ktoré sa vzťahovalo ustanovenie § 156 ods. 3

O.s.p., podľa ktorého vo veciach, v ktorých sa rozhoduje rozsudkom bez nariadenia ústneho pojednávania, oznámil sa čas a miesto verejného vyhlásenia rozsudku na úradnej tabuli súdu v lehote najmenej päť dní pred jeho vyhlásením. Zo spisu vyplynulo, že odvolací súd si danú povinnosť splnil, dodržal uvedený postup vrátane lehoty, ktorá sa s tým spája (oznámenie vyvesené dňa 26. marca 2015, zvesené dňa 2. apríla 2015). Vzhľadom na vyššie uvedené nie je možné dospieť k záveru, že došlo k odňatiu možnosti konať pred súdom, odvolací súd konal v súlade s právnou úpravou platnou v čase rozhodovania o veci samej.

13. Žalobca odňatie možnosti konať pred súdom videl aj v tom, že rozhodnutie súdu nebolo založené na správnom a úplnom zistení skutkového stavu, pretože neboli vykonané ním navrhované dôkazy. Pri posudzovaní danej otázky, či v danom prípade došlo v konaní na súdoch nižšej inštancie k odňatiu možnosti žalobcu konať, dovolací súd vzal na zreteľ, že vada konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. je dôsledkom porušenia práva účastníka súdneho konania na spravodlivý proces (čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd). Za porušenie tohto práva však nie je možné považovať nevykonanie navrhovaného dôkazu (napr. neporovnanie fotografie v občianskom preukaze žalobcu s podobou E. M., nepreskúmanie podpisu na výberoch z účtu a podobne). Súdna prax je jednotná v tom, že ak súd v priebehu konania nevykoná všetky navrhované dôkazy, nezakladá to vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. (viď R 37/1993, R 125/199, R 6/2000). K procesným právam účastníka nepatrí, aby bol vykonaný každý dôkaz, ktorý účastník zo svojich subjektívnych hľadísk považuje za významný, alebo aby bol vyhodnotený podľa očakávania strany navrhujúcej vykonanie dôkazu v jej prospech a spôsobom, ktorý považuje za správny. Rozhodovanie o tom, ktoré z navrhovaných dôkazov majú byť vykonané, patrí výlučne súdu a nie stranám konania. Ak súd rozhodne, že navrhované dôkazy nevykoná (napr. že nie sú významné alebo sú nadbytočné), nejde o postup, ktorým bola účastníkovi odňatá možnosť konať.

14. Dovolateľ v súvislosti s tvrdením procesnej vady konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. namieta, že rozhodnutia prvostupňového a odvolacieho súdu sú neodôvodnené, nepreskúmateľné. Na rokovaní občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu, ktoré sa uskutočnilo 3. decembra 2015, bolo prijaté zjednocujúce stanovisko, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomne vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku“. Toto stanovisko bolo uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 2/2016. Obsah spisu nedáva žiadny podklad pre to, aby sa na daný prípad uplatnila druhá veta tohto stanoviska, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len celkom ojedinelých prípadov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. O taký prípad ide v praxi napríklad vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“ (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009), prípadne ak došlo k vade tak zásadnej, že mala za následok „justičný omyl“ (Ryabykh proti Rusku, rozsudok z roku 2003). Správnosť takéhoto nazerania na problematiku nepreskúmateľnosti súdneho rozhodnutia a jej dôsledkov potvrdzujú tiež rozhodnutia ústavného súdu napr. sp.zn. I. ÚS 184/2010, III. ÚS 184/2011, I. ÚS 264/2011, I. ÚS 141/2011, IV. ÚS 481/2011, III. ÚS 148/2012, IV. ÚS 208/2012, III. ÚS 551/2012, IV. ÚS 90/2013, IV. ÚS 196/2014, I. ÚS 287/2014, I. ÚS 606/2014, I. ÚS 364/2015, II. ÚS 184/2015, III. ÚS 288/2015.

15. Potvrdzujúce rozhodnutie odvolacieho súdu v spojení s potvrdeným rozhodnutím súdu prvej inštancie spĺňalo kritériá pre odôvodňovanie rozhodnutí v zmysle § 157 ods. 2 O.s.p. z hľadiska formálnej štruktúry, obsahovalo aj zdôvodnenie pre vec podstatných skutkových a právnych otázok, odvolací súd sa náležitým spôsobom zaoberal aj odvolacou argumentáciou žalobcu. Rozhodnutia súdov nižšej inštancie boli založené na zhodnom právnom názore (poznámka dovolacieho súdu: správnosťou, ktorého sa dovolací súd nezaoberal). Svoje právne závery opreli o zistený skutkový stav a vykonané dôkazy, z nich mal vyplývať záver o nepreukázaní porušenia zmluvnej či mimozmluvnej povinnosti žalovaného, ako jedného z neopomenuteľných predpokladov žalovaného zodpovednostného vzťahu - zodpovednosti za škodu - porušenia právnej povinnosti. Svoje právne závery opreli o konkrétne dôkazné

prostriedky vykonané pred súdom, ktoré vyhodnotili a svoje úvahy vysvetlili vo vzťahu ku končenému záveru (o neopodstatnenosti podanej žaloby). Dovolací súd nie je súdom skutkovým, neprináleží mu prehodnocovať skutkové zistenia, lebo sám dokazovanie nevykonáva. K správnosti právneho posúdenia veci sa dovolací nemal možnosť vyjadriť, bráni tomu procesná neprípustnosť žalobcovho dovolania (viď vyššie bod 7).

16. Žalobca zastáva tiež názor, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantný dovolací dôvod v tom zmysle, že ho možno uplatniť v procesne prípustnom dovolaní (viď § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), samo nesprávne právne posúdenie veci ale prípustnosť dovolania nezakladá (viď tiež R 54/2012 a viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp.zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 26/2010 a 8 ECdo 170/2014). Nejde totiž o vadu konania uvedenú v § 237 O.s.p., ani znak (atribút, stránku) rozhodnutia, ktorý by bol uvedený v § 238 O.s.p. ako zakladajúci prípustnosť dovolania.

17. Z týchto dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že dovolanie žalobcu, ktoré bolo v čase jeho podania neprípustné, nevyvolalo procesný účinok umožňujúci uskutočniť meritórny dovolací prieskum (§ 470 ods. 2 CSP). Vzhľadom na to bolo dovolanie žalobcu odmietnuté podľa § 447 písm. c/ CSP.

18. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd v zmysle § 451 ods. 3 veta druhá CSP neodôvodňuje. O výške náhrady trov konania žalovaného rozhodne súd prvej inštancie (§ 262 ods. 2 CSP).

19. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.